Noi am moștenit
ocial foarte ascuțit.
ute într-un fel res-
spiritului democra-
riva tuturor pasiu-
ntale sau neguver-
din cercuri care re-
zerva. Noi sîntem
conștienți de rolul
dar nu mai este
a pe care o luau
: în cea mai bună
întotdeauna teoriile
mplică. E un dra-
cinant. Nimic din
nu poate fi reluat
e la opera sa sînt
: artist unic. Nici-
um este Miller, de

mele „Visul Ame-
să emoționeze în-
ublice ?

ie a „scenei" ame-
iva substituirii ve-
alorile superficiale
o afirmație impo-
lume alunecă și e

în așa sper ; inten-
, mai degrabă decît
imorală, nihilistă,
ă spun că „Visul
a epocii noastre,
ineînțeles. O creație
n urlet personal și
sau suferinței unui

este ceva mai mult
ește aspectul perso-
te străină angoasei

JIZA CRISTESCU
ES „U.S.A. â la re-
identité".

Poet (înfășurat în acest cuvînt ca într-o mantie strălucitoare de lumină) genial, profund omenesc și românesc, Mihai Eminescu s-a ridicat deasupra neamului său pentru a-l ocroti și mîngîia, zeu irezistibil, ascultîndu-i spovedaniile cu înțelegere de floare ori pasăre. Dar Eminescu era în primul rînd esență, de aceea nu putea fi ascuns în sensibilitatea singură a poporului său : el s-a răspîndit ca argintul viu. Ca argintul viu pentru că este foc ce nu poate fi furat niciodată în întregime, pentru că vorbele lui și-au pierdut de multe ori mireasma, răstălmăcite în altă limbă. Totuși, Eminescu rămîne tînărul și perpetuul ambasador al sufletului românesc peste hotare. Destui au fost cei care și-au încercat puterile traducîndu-l și destui sînt cei ce vor mai încerca, și aceasta spre lauda lor. Căci cu fiecare nouă traducere chipul Poetului se va limpezi mai adînc. Dar am în față o astfel de traducere : DESTIN ROUMAIN / VOIX UNIVERSELLE / MICHEL EMINESCO, poemes transposés en français par Michel Steriade. Despre autor nu știu prea multe, însă faptul că departe în Belgia cineva oficiază cu pasiune și dor cultul marelui Eminescu mă emoționează. Domnul Steriade, el însuși poet sensibil, autor al mai multor volume de versuri, face parte din acei devotați preoți ai poeziei române, aducînd un real serviciu la cunoașterea ei, atît prin revista pe care o scoate (Le journal roumain des poetes), cît și prin traducerile pe care le realizează cu talent și dragoste.

Am să încerc să prezint cititorilor noștri cîteva dintre ele, pentru că într-adevăr merită să fie cunoscute strădaniile continue făcute pentru cunoașterea lui Eminescu în străinătate.

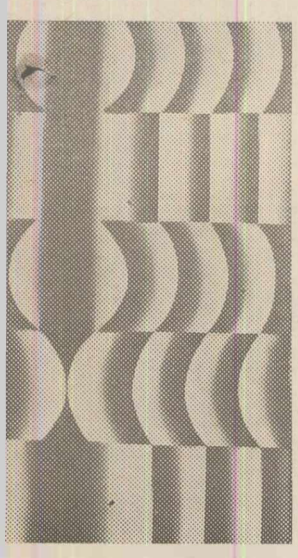
Am în față poeziile pe care le citează și criticul Șerban Cioculescu într-un articol din „Contemporanul". De data aceasta eu voi face inventarul lor în limba franceză : Ode, Je suis dans ton balcon, Des oiseaux ensommeillés, Sur les cîmes, Si des branches, Dehors nuit d'automne, L'amour partit, cet ami, Jusqu'à l'étoile, Quel que soit l'amas d'étoiles, Venise, Mélancolie, Les années passèrent, Je n'ai qu'un seul désir. *Sînt traduceri făcute în metru liber ori în vers clasic, demonstrînd abilitatea autorului lor în mînuirea limbii franceze, dar, bineînțeles și inevitabil uneori, cu stîngăcii de redare ori improvizații. Totuși, ele păstrează respirația eminesciană și putem nota și reușite excelente :* Ode, Des oiseaux ensommillâs, Venise. *Iată de exemplu cum sună Odă (în metru antic) în limba lui Voltaire :* „Je doutais qu'un jour j'apprendrais à mourir / Eternellement jeune, enveloppé dans ma

UN SLUJITOR AL MAGIEI EMINESCIENE

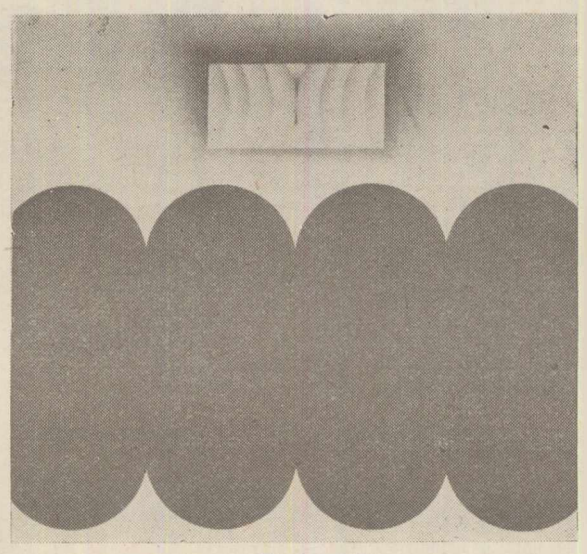
cape / Je levais mes yeux rêveurs vers l'étoile / De la solitude." / *Și mai departe :* „Je brûle vif, tourmenté comme Nessus / Ou comme Hercule empoisonné dans sa mante. / Je ne puis plus éteindre mon feu malgré toute / L'eau des mers." *Ritmul este aproximativ păstrat și poezia capătă cadența solemnă pe care o are în românește. O singură obiecție : enorm de lungile adverbe din* / „souffrance, toi, douloureusement douce" / *și* / „pourrais-je en ressusciter, lumineusement, comme..." / *care taie suflul normal și firesc al poemului. Cea mai frumoasă traducere pe care o am în mînă în acest moment este VENISE :* / La vie de la fameuse Venise s-est éteinte : / Plus de chanson, de fêtes, aucune lumière. / Sous de vieux portailes, sur marbres et pierres / En blanchissant les murs se glisse une lune feinte // Dans les canaux, Okéanos soupire avec contrainte, / Lui, jeune à tout jamais, ne saurait plus se taire. / Îl donnerait sa vie pour son Aimée bien chère. / Il frappe donc les murs : ses vagues sont des plaintes. // Quel sépulcral silence dans la cité soumise ! / Mais prêtre issu d'un temps qui l'immobilise / San Marc sinistrement a sonné. // D'une voix profonde, pleine, en langage de Sybille / Il dit tout calmement, tandis que le temps file / „Nul mort ne ressuscite : et tout est vanité." *Poate că sfîrșitul nu este prea limpede, totuși poezia este capabilă să transmită emoția primară, nudă, impregnarea cu geniu. Dar iată și o strofă din* Si des branches : „Si des branches frappent aux vitres / Si des peupliers frissonnent / c'est pour que je me souvienne / De toi et que tu t'approches..." *ori* „C'est pour que j'aie ton image / Dans mon coeur à tout jamais", / *versuri care mai degrabă par compuse de un anonim poet francez. Aici pîndește pericolul capital : ca poeziile eminesciene, pure și inefabile în substanță, simple în cuvinte, să se apropie astfel, prin neputința de a se reda acea inefabilă substanță, de o anumită poezie franceză „ușoară". Aici, traducătorul a reușit să redea numai cuvintele. Iată altă strofă „incriminantă" :* „Dehors, nuit d'automne... Des feuilles jonchent la terre / Le vent projette encor' de lourdes gouttes / Sur les vitres. Tu relis les vieilles, toutes, / En repensant (?), en moins d'une heure, une vie entière." *Vrem un Eminescu în franceză dar nu o umbră și nici un calc după simboliști. Într-adevăr, muzica poeziilor sale este uimitoare și derutantă, dar poeziile rămîn în ultimă instanță profunde. De asemenea, cred că e bine să arăt că adeseori, locuțiunile folosite oarecum „ostentativ", puse în centrul atenției ori în rimă, au ca efect autohtonizarea respectivei traduceri creîndu-se posibilitatea rezonanței cu versuri cunoscute din literatura respectivă (și mai ales într-o limbă bine pusă la punct în această privință ca franceza). Eu am în vedere locuțiunile „literare" sau literaturizate, precum „à tout jamais" (pentru a traduce „totdeauna") ori expresii ca „Je sombre dans les ténebres" (pentru a traduce „mă-ntunec"), „avec contrainte" (fără echivalent în original). Dar să nu par chițibușar.*

Traducerile domnului Steriade au meritul lor evident și desigur că autorul va găsi noi căi de exprimare a poeziei puțin nomadului Poet. Dacă mi-am permis să fac cîteva observații, le-am făcut în speranța că poate vor fi utile cît de cît. Închei citînd un fragment din frumoasa traducere JE N'AI QU'UN SEUL DÉSIR : „Je n'ai qu'un seul désir / Dans le calme du soir / Qu'on me laisse mourir / Près du bord de la mer. // Que mon sommeil soit doux / Et la forêt toute proche / Et que les vastes eaux / Reflètent un ciel très pur // Pas d'oriflammes vaines / Nul riche cercueil / Mais simplement un lit / Tressé des verts rameaux.

ION MATEI

„Solstițiu"

„Contraste"

Ilustrațiile aparțin pictorului MIHAI RUSU

ANTOLOGIE AMFITEATRU

EMILY DICKINSON

Cum eu nu puteam să mă opresc
pentru Moarte,
S-a oprit ea pentru mine, amabilă.
Eram acuma în trăsură două
Alături de Nemurire.

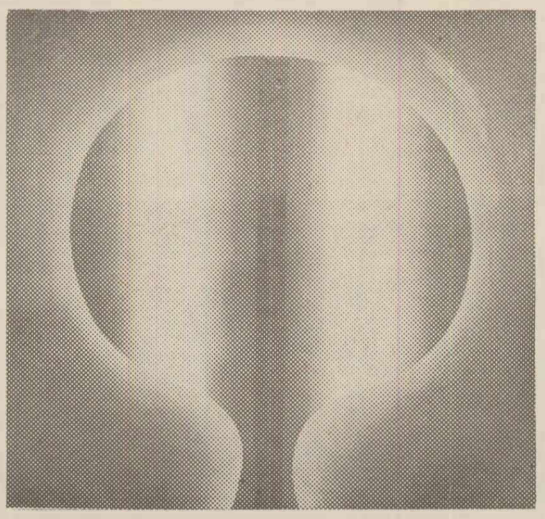
Mergeam încet, ea fără grabă
Iar eu lăsînd în voia ei
Și drumul și răgazurile mele,
Pentru a mă arăta la fel de
curtenitoare.

Trecurăm de școala unde copii se
jucau
De-a lupta strînși într-un cerc.
Lăsarăm în urmă holdele-atente de
grîu
Și soarele coborînd spre apus.

În fața unei case ne-am oprit :
Ca o ridicătură de pămînt,
Abia i se vedea acoperișul,
Cornișa cît un mușuroi.

Sînt secole de-atunci dar fiecare
Mi se pare mai puțin nesfîrșit decît
ziua
Cînd am văzut capul cailor
Întorcîndu-se spre eternitate.

În românește de ANA BLANDIANA

„Concentrație"

Abonamente

Cititorii din străinătate se pot abona la revista AMFITEATRU adresînd comenzile la CARTIMEX, CĂSUȚA POȘTALĂ 134—135, București — România, sau la următoarele firme :

- **R. P. BULGARIA : HEMUS Place Slaveikov 11 — SOFIA.**
- **R. S. CEHOSLOVACĂ : ARTIA V-e Smeckach 30 — PRAHA II**
- **REPUBLICA CUBA : CUBARTIMPEX, Simon Bolivar 1, Palacio Aldamo — LA HABANA**
- **R.D..G : DEUTSCHER BUCH EXPORT und IMPORT — LEIPZIG 701, Leninstrasse 16.**
- **R. P. POLONĂ : RUCH, Ul. Wronia 23 — VARȘOVIA.**
- **R.P. UNGARĂ : KULTURA, P.O.B. 149 — BUDAPEST 62.**
- **U.R.S.S. : MEJDUNARODNAIA KNIGA — MOSCOVA G-200**
- **R. S. F. IUGOSLAVIA : JUGOSLAVENSKA KNIGA — Terazije 27 BELGRAD ; — Prosveta 16/1, Terazije — BELGRAD ; — FORUM VOJVODE Mislca — NOVISAD.**
- **ANGLIA : CENTRAL BOOKS Ltd., 37 Inn Road — LONDON.**
- **AUSTRIA : GLOBUS ZEITUNGS DRUCKS und VERLAGSANSTALT G.m.b. H 1 200, WIEN, Hochstädplatz, 3**
- **BELGIA : DU MONDE ENTIER — 5, Place St. Jean — BRUXELLES — AGENCE MESSAGERIES DE LA PRESSE, 14—22, Rue du Persil — BRUXELLES.**
- **CANADA : — PROGRESS BOOKS 42—48 Stafford Street TORONTO — ONTARIO.**
- **ELVEȚIA : PINKUS & Co. — Froschaugasse 7 — ZÜRICH.**
- **FRANȚA : NOUVELLES MESSAGERIES DE LA PRESSE PARISIENNE, 111, Réamur Rue, Paris II — EUROPÉRIODIQUES, S.A., 73, Boul. Senard — Saint CLOUD.**
- **ITALIA — So. Co. Lib. Ri. — Piazza Margana 33, ROMA**
- **MESSAGERIE ITALIENNE — MILANO, Via Priv. Renzo e Lucia, 7**
- **ISRAEL — LEPAC Ltd. P.O.B. 1 136 — TEL AVIV — HAIFLEPAC Ltd. P.O.N. 1794 — HAIFA**
- **R.F. a Germaniei : — KUBON & SAGNER P.O.B. — 68 — MÜNCHEN 34 — PRESSE VERTRIEBSGESELLSCHAFT 6 — FRANKFURT Börsenstrasse 13—15 — KUNST UND WISSEN Erich Bieber P.O.B. 467, STUTTGART 1**
- **SPANIA : — Libreria HERDER, Calle de Balmos 26 — BARCELONA — Libreria BUCHHOLZ, Passo de Recoletos — MADRID.**
- **U.S.A. : — FAM BOOK SERVICE 69, Fifth Avenue Suite 8 F NEW YORK 10003 N.Y. — CONTINENTAL PUBLICATIONS 111, South Marmanec Ave. ST. LOUIS — MISSOURI 63105 — TURNER SUBSCRIPTION AGENCY 235, Park Avenue South NEW YORK 3, N.Y.**

E SE VORBEȘTE

PARNASIENII

Ediție îngrijită și comentată de MICHEL PAKENHAM

ă secol de la
lat **„Parnasul"**,
up de treizeci
care unii n-au
ce știm astăzi
de pildă fac
ere Baudelaire
e, aceștia din
treia culegere
ceastă grupare
osebi sînt Le-
Prudhomme,
dintîi fuseseră
ai multă greu-
stigiul lor. De

altfel, trimisese o poezie și debutantul Rimbaud, dar a sosit prea tîrziu pentru a mai putea fi inclusă). Mai mulți dintre poeții grupului s-au vrut mai apoi fondatorii curentului și au scris asumîndu-și acest merit. Cercetătorul englez Pakenham publică în cartea intitulată **Parnasienii** două texte despre Parnas, unul al lui Louis-Xavier de Ricard, intitulat **„Mici memorii ale unui parnasian"** și altul, datorat lui Adolph Racot, **„Parnasienii"**. Datele furnizate de aceste două texte sînt foarte interesante și contradictorii. În ciuda afirmației repetate a lui Ricard că n-a existat „o școală parnasiană", că cele cîteva însușiri care uneau acest grup de poeți diverși, — unii urmași ai lui Hugo, alții admiratori ai lui Lamartine — erau prea puțin importante pentru a putea defini o grupare, Pakenham insistă să demonstreze unitatea de vederi și stil a autorilor așa-numiți parnasieni.

SPECTRUL IUBIRII

de JEAN CAU

part concepții
pre artă. Gide
earitatea nara-
r al romanului
ord se fixează
lui frescă, in-
familiii, a unor
rmeabil la su-
bățînat pe po-
i Gide despre
și condamnat
e aceeași po-

ziție. Între cei doi prieteni vor fi „iremediabile contradicții". Timp de patruzeci de ani generațiile de scriitori aduc înnoiri literaturii. Roger Martin du Gard se numește un scriitor de romane „demodate". Uneori e deprimat și convins că „Tribunalul posterității" îl va îngropa. Gide îi răspunde : „Sîntem depășiți (ca să reiau cuvîntul folosit de tine) de către cei care vin, așa cum cei care vin vor fi depășiți de cei ce vor veni după ei".

În noul său roman **„Spectrul iubirii"** Jean Cau urmează același drum ca și în cartea sa anterioară **„Moartea unui copil"**. Inocența tulburată de evenimente specifice ale dragostei pentru mamă și admirația pentru tată formează centrul de interes al autorului. Adevărul relațiilor dintre părinții săi se metamorfozează mereu, sentimentele copilului sînt obligate să se schimbe și ele. O copilărie tristă, spune autorul, ratată într-un fel, dominată de sentimentul inocent al iubirii materne al cărei reflex devine copilul. Relațiile sînt încrîncenate și apăsătoare. Senzația că oricare cale e cea greșită, că inocența va fi oricum pedepsită e evidențiată de comunicarea punctată. Un enorm regret plutește în carte pentru această perioadă de viață rănită și pentru toate însușirile ucise în copil. Adolescentul rămâne gol și sărac, iar vinovați de aceasta sînt idolii săi.

O carte întunecată, bîntuită de tristețe și nebunie, de violență și furie.

O VIAȚĂ OBIȘNUITĂ

de GEORGES PERROS

Cartea lui Georges Perros este puțin obișnuită. Specia din care face parte se poate numi cu un termen compus roman-poem. Într-un fel este vorba de un jurnal, un jurnal banal, cu fapte obișnuite, în care nu se întîmplă lucruri formidabile și nici acțiuni palpitante. Ceea ce face ca această carte să nu fie obișnuită e faptul că e scrisă în versuri și nu e o modalitate aleasă convențional. Fiindcă eroul se simte într-o neagră solitudine vocea sa se concretizează în versuri de opt silabe ritmate și retezate scurt, dar aliniate într-un ton dramatic. **O viață obișnuită** narează evenimente dintre cele mai banale, pentru că eroul le consideră banale, pentru că n-au izbutit nici ele să-și depășească starea și nici el să le transforme. Exilul eroului nu presupune o lume din care e azvîrlit sau din care s-a retras de bună voie. Lumea însăși e exilul.

„Nu sîntem decît prietenii
prietenilor ; doar prietenul
ne lipsește."

Timpul trece obosit și singura bucurie pe care i-o oferă eroului e plimbarea și cafeaua băută seara în port

„Nu sînt născut ca să-mi plac
modul meu de viață este războiul
pe care într-o zi mi l-am declarat".

Aceste versuri narează apoi încercarea eroului de a face teatru, oscilarea lui între mișcarea gestului și realitatea lui, indecizia, golul.

Atmosfera e puternică. Cenușiul are o pastă densă. Nici o concepție de ordin mai înalt nu stă la baza lor însă și nici nu le transformă în altceva decît în ceea ce sînt : versuri din romanul-poem **O viață obișnuită.**

CROAZIERA

de EMMANUEL ROBLÈS

Ca și în alte romane ale sale, ca și în **Montserrat,** romanul **Croaziera** se desfășoară pe o scenă restrînsă. Dacă în **Montserrat** drama se desfășura în închisoare, acțiunea ultimei cărți a lui Roblès are loc pe un yacht în timpul unei croaziere. Ghidul, Maurer, este eroul principal — al cărui destin îl preocupă pe autor. Într-un fel el e ținta atenției celor cîțiva călători. Relațiile se stabilesc între el și fiecare din cei de pe yacht. În izolare și canicula mediteraneană, lui Maurer îi sînt adresate disprețul și ura doamnei Jonnard, gelozia și furia soțului bănuitor al acesteia, atenția erotică a Gerdei. Pentru autor este prilejul de a face biografia de student, soldat și amant a lui Maurer. Dar pentru că, așa cum declară însuși Roblès, ceea ce îl interesează în romanele și piesele sale este să arate că „fatalitatea și moartea condiționează întreaga existență a personajelor" și în **Croaziera** intervine fatalitatea și moartea. Yachtul întîlnește în apele Siciliei o epavă pe care Maurer singur încearcă să o păzească, fără a ține seama de riscurile pe care le prezintă gestul său și astfel își găsește moartea.

NICOLETA ȘTEFĂNESCU

ancheta noastră

TINERETUL obiect al cunoașterii și subiect al acțiunii

ION ILIESCU

prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului

Întrebare : Ce se preconizează în lumina hotărîrilor partidului și guvernului cu privire la tineret, pentru așezarea pe baze științifice a studiului și educației tineretului ?

Răspuns : Pornind de la aprecierea rolului pe care tînăra generație îl joacă în societate ca factor activ de progres, prin dinamismul, energia și spiritul creator ce-i sînt caracteristice, Partidul Comunist Român acordă o deosebită atenție așezării pe baze științifice a ansamblului procesului de educare și pregătire multilaterală pentru viață a tineretului. Ar fi poate suficient să amintim în acest sens Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din anul trecut cu privire la îmbunătățirea muncii educative în rîndul tineretului, prin care acțiunea convergentă a factorilor instructivi și educativi este integrată organic ansamblului măsurilor luate în vederea perfecționării vieții economice și sociale, a întregului sistem al orînduirii noastre, pentru asigurarea mersului rapid înainte pe calea desăvîrșirii construcției socialiste, a progresului și prosperității României. Una din ideile cele mai importante ale hotărîrilor de partid o constituie sublinierea necesității unei mai strînse îmbinări și coordonări a acțiunii tuturor factorilor educativi — a școlii, familiei, instituțiilor de stat, obștești, de cultură, a organizațiilor de tineret.

Partidul și statul nostru subliniază în permanență rolul deosebit al **școlii** de toate gradele în întreaga muncă de educație și de formare a tinerei generații. Directivele Comitetului Central al partidului și, pe baza acestora, Legea învățămîntului adoptată de Marea Adunare Națională, sînt documente călăuzitoare, de o mare valoare pentru ridicarea mai departe a edificiului școlii noastre în concordanță cu necesitățile de azi și de mîine ale economiei și culturii naționale, cu realizările și perspectivele revoluției tehnico - științifice contemporane.

În procesul complex de pregătire pentru muncă și viață a tinerei generații o contribuție activă aduc (și pot aduce într-o măsură sporită) **organizațiile de tineret** ca **factor de autoeducare,** care întotdeauna a jucat un rol important în formarea tineretului. Consfătuirea pe țară a Uniunii Tineretului Comunist a stabilit un program de acțiune, în spiritul Hotărîrii C.C. al P.C.R., în vederea creșterii rolului și atribuțiilor organizațiilor de tineret, dezvoltării inițiativei acestora, îmbunătățirii conținutului și formelor de activitate, lărgirii sferei lor de cuprindere, pentru a contribui la sporirea continuă a rolului tineretului în întreaga viață a societății, a aportului său la opera de edificare a societății socialiste.

Printre măsurile în curs de adoptare trebuie menționată și crearea **Centrului de cercetări în problemele tineretului.** În urma unei largi consultări a cadrelor de specialitate — sociologi, pedagogi, psihologi cu îndelungată activitate științifică și educativă — se preconizează ca Centrul de cercetări să studieze tineretul ca o categorie socială dinamică, în procesul formării și integrării sale în muncă și viață, să cerceteze problemele dezvoltării multilaterale a personalității tînărului și psihosociologia grupărilor de tineret, tendințele de evoluție ale tineretului, factorii care condiționează pregătirea și educarea sa. Pe această bază, Centrul va evidenția fenomenele și problemele noi, va propune instituțiilor de stat și organizațiilor obștești soluții ale unor probleme de ordin social, de muncă și viață ale tineretului, precum și în vederea îmbunătățirii metodicei, a conținutului și formelor activității educative în rîndul tineretului.

În cadrul activităților Centrului vor predomina cercetările cu caracter aplicativ. Totodată, pe baza datelor obținute, ca și prin cercetări special întreprinse în acest sens, Centrul va contribui la analiza și elucidarea unor probleme majore, de interes teoretic. Centrul va cerceta metodica muncii educative cu tineretul, participînd la generalizarea experienței pozitive, promovînd forme și metode noi, adecvate sarcinilor și cerințelor pregătirii și formării tineretului pentru muncă și viață.

Centrul pentru problemele tineretului va efectua studii proprii, va colabora și va întreprinde cercetări comune cu instituțe științifice, organizații și instituții centrale, va contribui la coordonarea cercetărilor privitoare la tineret, va centraliza date și informații obținute prin studierea problemelor tineretului.

Instituțiile de stat, organizațiile economice și culturale, școala, familia, Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Asociațiilor Studențești vor profita fără îndoială în activitatea lor educativă în rîndul tineretului de rezultatele studiilor și cercetărilor, care vor înlesni o mai bună cunoaștere a condițiilor de viață și muncă ale acestuia, a preocupărilor și cerințelor sale, a particularităților specifice tineretului nostru de azi.

În acest cadru, dezbaterea în presa de tineret și studenți a problemelor cercetării științifice referitoare la tînăra generație — căreia i se alătură și actuala discuție inițiată de revista „Amfiteatru" — poate aduce o contribuție utilă la eforturile ce se fac pentru așezarea educației tineretului pe baze științifice, pentru o mai aprofundată cunoaștere a tineretului și o mai eficientă acțiune de formare a sa în spiritul înaltelor idealuri ale contemporaneității.

Acad. C. IONESCU-GULIAN :

Întrebare : Se poate vorbi despre o distincție între idealurile generațiilor tinere — în succesiunea temporală ? Ce ne puteți spune despre specificitatea, particularitățile idealului tineretului român ?

Răspuns : În epoca noastră și în țara noastră cred că se poate accentua la maximum continuitatea idealurilor diferitelor generații. Dacă sînt și deosebiri, ele nu sînt esențiale și reflectă doar condițiile specifice diferite care demarchează epoca actuală de cea interbelică. Generațiile de tineri care au fost studenți între 1930—1940 s-au format spiritualicește în perioada luptei antifasciste, și a celui de-al doilea război mondial. Era firesc ca în aceste condiții grele idealul formării profesionale, dorința afirmării de sine, căutarea unui loc în viața socială — să se fi împletit cu nevoia de a participa la transformarea societății, la instaurarea libertății și a condițiilor omenești de viață atît pentru tineri, cît și pentru toți ceilalți.

Întrebare : În ce măsură poate să coexiste idealul tinerei generații cu cel al generației precedente ?

Răspuns : Astăzi trăiesc și muncesc în țara noastră generații diferite doar prin vîrstă și experiență, dar **contemporane** prin problemele și aspirațiile lor. Cred că stilul de viață al acestor generații nu se deosebește nici formal : un tempo mai rapid, o mai mare complexitate a relațiilor și obligațiilor sociale, o tensiune și atenție spre viața socială dictate de problemele epocii noastre ne sînt tuturora comune, tineri sau vîrstnici. Cred însă că, fără să cădem în idilism, putem socoti epoca noastră drept mult mai propice manifestărilor de creație și realizare decît în epoca interbelică.

În epoca noastră, în condițiile socialismului, a devenit cu totul inoperantă, factice, formula „distanței" dintre generații, ba chiar a conflictului dintre ele, pe care, în literatură, l-a tratat pentru prima oară Turghenev în „Părinți și copii". Însușirile pe care sîntem obișnuiți să le considerăm ca apanajul tinereții — entuziasm, îndrăzneală, inițiativă etc. sau cele rezervate maturității — luciditate, cumpănire, autocontrol, autodisciplină etc. — nu mai pot fi astăzi, în societatea noastră, divizate mecanic după vîrsta înscrisă în buletinul de identitate.

Prețuim astăzi la tineri autodisciplina și luciditatea, după cum apreciem la cei vîrstnici entuziasmul și inițiativa. Într-o societate care se construiește, care oferă mii de șanse pentru realizarea personalității, în cele mai variate domenii de activitate, se cer îmbinate calitățile care altădată — sau poate astăzi, dar pe alte meleaguri decît ale noastre — erau catalogate ca fiind definitorii pentru generații deosebite. Într-o țară în care au fost rezolvate problemele sociale fundamentale, generațiile diferite se întîlnesc pe marele șantier al muncii constructive, bucurîndu-se împreună de chezășia condițiilor elementare de viață și creație, gata oricînd să discute opiniile personale, dar fără să neglijeze certitudinile pe care le dau experiența, maturitatea.

GEORGE CAZAN

lector la Facultatea de Filozofie

Întrebare : Nu întotdeauna evoluția firească a evenimentelor a fost intuită și reflectată cu fidelitate de opinia tineretului. Vă rog să definiți modul de funcționare a raportului : necesitate istorică — direcția (sensul) opiniei tineretului, sub aspectul funcției coercitive a necesității, realității istorice.

Răspuns : Există o poziție metafizică, de largă circulație azi ca și altădată, în încercarea de definire a rostului și sensului tineretului ; tineretul, se spune, dîndu-se expresie unor formule de mult încercate, se caracterizează prin îndrăzneala opiniei, prin graba de a trece la acțiune, prin însușirea, uneori necritică, a ceea ce pare a fi real, prin entuziasmul primirii sau respingerii, prin spirit negativ etc.

Spunem că poziția e metafizică, deoarece operează axiomatic, acolo unde de fapt axiomele nu se aplică riguros, pentru că unui fenomen complex, contradictoriu și evolutiv se aplică măsura fixității uniformizatoare și deci denaturante. Tineretul nu este (și nici n-a fost cîndva) o entitate în sine și nu se caracterizează exclusiv prin trăsături psihice. Eroarea fundamentală a concepției metafizice despre tineret constă tocmai în desprinderea tineretului de articulațiile sale material-sociale, de cadrul economic, politic și ideologic dat și fixarea lui într-un empireu imaginar în care ar domina exclusiv faptul voluntar și afectiv. Formula metafizicii deși s-a vrut obiectivă, și-a dovedit finalitatea-i practică ori de cîte ori cerințele politice au solicitat-o.

Întreaga viață istorică, sub toate aspectele sale, evidențiază însă că tineretul nu este un factor în sine caracterizat numai prin însușiri bio-psihice ci, în primul rînd, un **produs** social determinat, altoit pe anumite condiții economice, sociale și politice concrete. Departe de a fi **unul,** nediferențiat și unitar, tineretul se diferențiază de la o epocă la alta, capătă alte trăsături și alte idealuri pe parcursul dezvoltării istorice ; ba chiar în cadrul unei aceleiași epoci există deosebiri între diferitele categorii de tineri, provenite din apartenența de clasă (în societățile bazate pe clase sociale antagoniste), din preocupări profesionale neidentice etc. Desigur, prin aceasta nu negăm existența unor trăsături general-umane specifice tinerei generații, dar afirmăm că acestea capătă alte funcții și direcții noi de dezvoltare prin factorii constitutivi ai societății determinate.

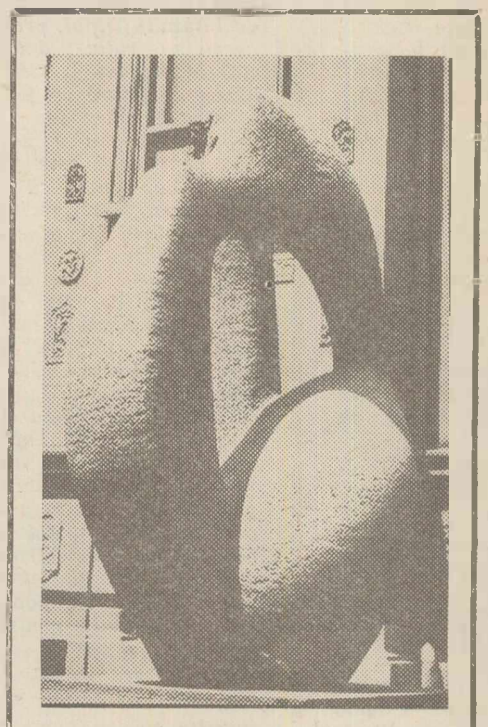
Cred că numai plecînd de la o concepție științifică despre tineret, izvorîtă din cunoașterea practicii istorice nemijlocite și a celei trecute, și respingînd formulele simplist-necritice, putem să abordăm și problema raportului dintre necesitatea istorică și sensul pe care-l capătă sau îl are opinia tineretului.

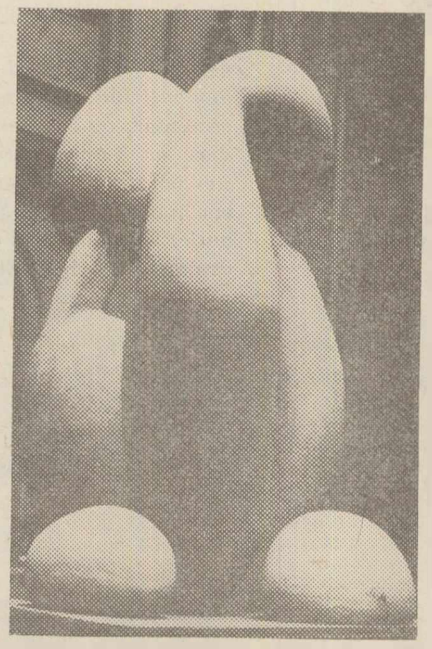
Este adevărat că nu totdeauna, cum spuneți dv., tineretul a „intuit" și „reflectat" cu fidelitate evoluția firească a fenomenelor, cu alte cuvinte, nu totdeauna tineretul a înțeles necesitatea istorică. Noi am spune ceva mai mult în acest sens. Înțelegerea necesității istorice nu se identifică cu „intuirea" ei. De la „intuire" și pînă la „înțelegere" există o distanță, de loc neglijabilă, care se poate parcurge numai prin însușirea temeinică a culturii, științei și filozofiei, mai ales a filozofiei. Să adăugăm la toate acestea încă un fapt, de importanță majoră : necesitatea istorică își croiește drum prin lanțul sau prin trecerea întîmplărilor, iar întîmplarea nu se identifică real cu necesitatea, deși pe planul convingerilor și al opiniilor un fenomen întîmplător poate să apară drept unul necesar.

Ținînd seama numai de acești factori, care nu epuizează nici pe departe sfera problemei noastre, e ușor de bănuit că o opinie poate să nu reflecte totdeauna necesitatea istorică, ba chiar poate confunda aparența cu esența, întîmplătorul cu necesarul. Dar această posibilitate a funcționat real în perioada premergătoare socialismului, nu numai la nivelul tinerei generații, ci chiar și la cel filozofic, și va funcționa, ținînd seama de rădăcinile sale nu numai sociale dar și gnoseologice, atîta timp cît oamenii nu-și vor fi însușit pe deplin o concepție științifică despre lume. În această ultimă privință, nu trebuie să ne facem nici o iluzie : însușirea filozofiei este operă de durată. Dacă „opinia" tineretului nu a „intuit" totdeauna necesitatea istorică, nu înseamnă oare că necesitatea istorică îi apare ca ceva exterior, care i se impune împotriva voinței sale ? — iată întrebarea decisivă. Un răspuns simplist amenință din umbră și aci. Este obligatoriu însă, la nivelul reflexiunii filozofice impusă de cercetarea practicii istorice, pentru a da un răspuns exact, distingerea între aparență și realitate, între ceea ce aparține unei epoci și ceea ce aparține altora, între ceea ce e general — comun orînduirilor bazate pe exploatare și ceea ce e specific socialismului. Necesitatea este „exterioară" opiniei unor tineri, în condițiile socialismului, atunci cînd nu este înțeleasă și cum înțelegerea este un proces în care se formează conștiința, necesitatea poate realmente să treacă drept aparență, deși în realitate ea ține de domeniul esenței. Deci necesitatea, rezultat dialectic al acțiunilor individuale, apare pentru unii indivizi ca opus intereselor lor. Și, prin urmare, ca o forță care-i domină, care li se impune, care-i condamnă. Este evident că o astfel de „necesitate" nu este necesitatea, ci aparența doar sau iluzia necesității. Exemplificările nu ar fi de prisos. Din faptul că unii funcționari sînt birocrați, și nu sînt puțini, unii pot trage concluzia că birocratismul este trăsătură a socialismului, care dimpotrivă are ca principiu fundamental respectul demnității omului. De aci și necesitatea criticii și înlăturării birocratismului din viața noastră socială. Pentru ca necesitatea istorică, mobilă de altfel, să nu apară ca factor exterior opiniei tineretului, se impune educarea tinerei generații, înzestrarea ei cu ideile filozofiei marxiste, cunoașterea profundă a politicii partidului nostru de către toate categoriile de tineri, ceea ce se și realizează cu mijloace specifice la nivelul diferitelor categorii de tineri.

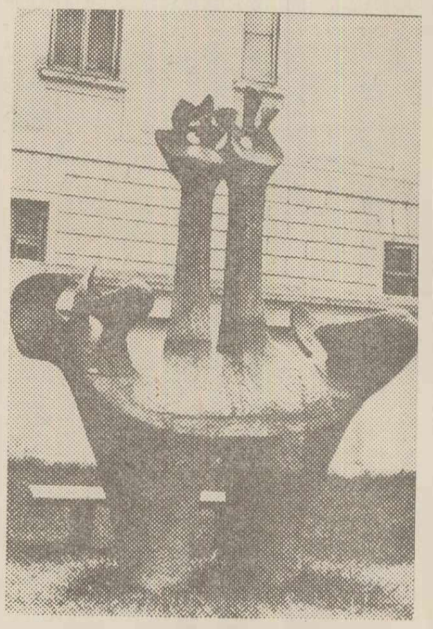
Necesitatea se trasformă în libertate numai atunci cînd ea este înțeleasă, iar libertatea nu este altceva decît necesitatea oamenilor care acționează și gîndesc.

Anchetă realizată de SILVIA UNGUREANU și PAUL CORNEL CHITIC

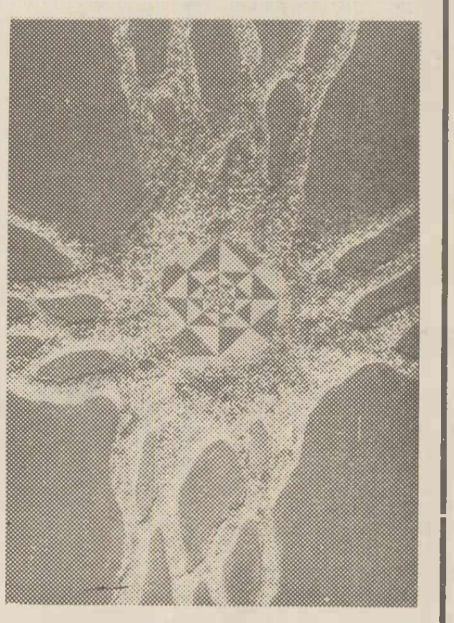

GHIȚĂ CORNELIA — Geneza vieții — lucrare de diplomă (în două variante)

NICOLAESCU PLOPȘOR, AURORA GRIGORIU — Dragobetele — lucrare de diplomă

EDULESCU NICOLAE — Expansivitate — lucrare de diplomă

9 NUME PROMISIUNI

gabriel catrinescu • nicolae edulescu • ion gînju • mircea ispir • nicolae krassovski • sanda montanu • ion neagoe • ştefan ştirbu • dana şufană

„Un singur lucru se va cere artistului din noua societate : să producă, nu cantitativ, ci calitativ. Iar sinceritatea este una din calităţile fundamentale ale operei de artă — şi nu se manifestă decît subt cea mai deplină libertate". Rînduri scrise încă în 1919 de către unul din cei mai consecvenţi artişti cetăţeni, pasionatul luptător pentru adevărul social şi artistic, Nicolae Tonitza, care dovedesc capacitatea sa de vizionar lucid şi care-şi găsesc confirmarea în viaţa noastră artistică de astăzi. Rînduri ce ar putea foarte bine însoţi lucrările de diplomă ale absolvenţilor anului VI pictură, clasa conferenţiarului Gh. Şaru, din Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu", strînse în sala „Kalinderu" pentru a vorbi în locul autorilor lor despre pasiunea, neliniştele, căutările şi reuşitele celor nouă tineri care păşesc astăzi de pe pragul facultăţii, în viaţă.

În această confruntare fiecare dintre ei a adus propria personalitate, modul propriu de a vedea viaţa, de a-i pătrunde sensurile, de a-i da formă, pentru a comunica oamenilor, alături de eternele adevăruri, şi întrebările care-i frămîntă şi care-şi găsesc expresia în arta lor.

Nouă nume, din lucrările cărora se desprinde dragostea pentru muncă, pentru oameni, seriozitatea în faţa drumului pe care l-au ales, drum adeseori dificil dar totdeauna generator de satisfacţii ca şi dorinţa vie de a fi ei înşişi, de a se exprima pe ei într-un fel care să fie al lor şi în acelaşi timp accesibil tuturor — cred că aşa s-ar putea exprima într-o frază, sentimentul pe care-l încerci după ce închei dialogul tăcut cu cele peste 70 de pînze expuse. Desigur că s-ar putea face o sumă, în care să vorbeşti despre tendinţa generală, despre atmosfera ce apropie aceste lucrări ; dar fiecare dintre absolvenţi ar fi în felul acesta lipsit de ceea ce are mai preţios, propria lui amprentă stilistică, felul în care, pornind de la aceleaşi date obiective, reuşeşte să le interpreteze diferit şi apoi să le redea cu mijloace artistice.

„Între duhul nostru, care-şi vrea oglindire exterioară şi între mîna noastră, care va săvîrşi palpabila întruchipare, e necesară o neodihnită şi ideală legătură", spunea acelaşi Tonitza. Or, tocmai despre căutarea acestei „ideale legături" ni se pare că se poate vorbi în cazul absolvenţilor de care ne ocupăm, căutare ce se realizează diferit, dar pe căi ce dovedesc totdeauna talentul şi relativitatea noţiunii de „maturitate" atunci cînd nu apelăm la cronologie, ci la valoare.

Iată unul din cei mai tineri absolvenţi, Gabriel CATRINESCU, ne dă dovada unei incontestabile maturităţi, atît în gîndire cît şi în mijloacele cu care-şi concretizează intenţiile. O profundă vibraţie a coloritului de mare densitate, preferinţa pentru tonurile închise, din care sclipirea unei pete pure de roşu, verde sau galben dau preţiozităţi de magmă pînzelor, ştiinţa aparent simplă cu care îşi compune tablourile, ca şi o evidentă capacitate de a sugera atmosfera, materialitatea, sînt calităţi care-l situează în continuarea neepigonică a tradiţiei marilor noştri colorişti — Luchian, Petraşcu, Lucian Grigorescu fiind maeştrii pe care i-a asimilat în mod creator, într-o sinteză cu propriile sale disponibilităţi. Natura moartă — ce bine i se potriveşte în cazul lui Catrinescu termenul de „viaţă tăcută" —, sau portretul, în care cunoaşterea meseriei se întrece cu capacitatea de a sugera stări de spirit, toate dovedesc sensibilitatea, darul de a înţelege lumea exterioară dincolo de ce are ea aparent şi de a o reda îmbogăţită cu o doză de lirism şi cu vigoarea ce denotă certa prezenţă a talentului.

O altă ipostază a picturii, în care lumea reală, de preferinţă omul, este investită cu posibilitatea evocării fantasticului, ne este propusă de către Nicolae EDULESCU. Marea compoziţie centrală, în care, purtate de furtuna unui avînt sau de cea a visului, personajele plutesc, se înfruntă, ca şi celelalte lucrări, formează un tot conceptual şi dovedesc disponibilitatea spre o lume de basm, fără nimic terifiant în ea, spre o interpretare în sens liric a prezenţei umane, ce şi-ar găsi, cred, cel mai propice teren în mitologia noastră populară. Dealtfel şi gama coloristică în care lucrează : brunuri, roşuri dense, galbenuri cu greutate de aur, albastruri de mare profunzime, se situează în perimetrul cromaticii noastre populare. Este de asemenea evidentă căutarea maximei expresivităţi, în figură ca şi în gest, ca şi preferinţa pentru prelucrarea materialului în scopul obţinerii unor vibraţii ce au calitatea de a modifica culoarea într-un necontenit joc cu lumina. Aparent pornit de la Chagall, sentimentul care generează lucrările lui Edulescu capătă în ultimă analiză un caracter personal, putîndu-se vorbi de o constantă preferenţială demnă de urmărit în activitatea viitoare.

Manifestînd o evidentă preferinţă pentru lumea suprarealului, Ion GÎNJU ne aduce în cele 10 lucrări o certă unitate stilistică, o dovadă a vigurosului temperament de colorist şi desenator ce fac din el o personalitate deja formată, sigură de drumul pe care îl va urma, şi greu de asimilat unuia sau altuia din artiştii de prestigiu. Luînd ca temă centrală „Dansul mireselor", Gînju îşi organizează personajele într-o compoziţie plină de dramatism, cu un tumult interior şi o energie cărora culorile folosite — ultramarin, roşu greu, ca şi verdele închis pînă la negru, le conferă vigoare şi sugerează un sentiment de act primordial, de geneză, în care materia se organizează şi se spiritualizează. Aceeaşi densitate a culorii şi compoziţiei o regăsim în toate lucrările lui, în portrete (de fapt adevărate chei pentru cunoaşterea omului), sau în compoziţii în care simbioza om-plantă, asimilarea umanului cu vegetalul, se realizează prin prezenţa obsesivă şi totuşi mereu alta a siluetei de ciulin, interpretat pînă la antropomorfizare. Înţelegînd valoarea culorii-formă, ca şi necesitatea ridicării artei dincolo de simpla analogie formală cu realitatea, pînă la valorile spirituale etern umane şi veşnic generatoare de viaţă. Gînju ne oferă certitudinea unei evoluţii pe care i-o dorim însoţită de aceeaşi seriozitate.

Lucrările lui Mircea ISPIR ne introduc în lumea aurie, plină de vibraţii, a omului obişnuit, transfigurat de noua sa existenţă şi de plăcerea muncii libere. Dealtfel un sentiment stenic, de optimism şi echilibru, caracterizează toate cele 10 lucrări ; se detaşează din ele şi se impun privitorului forme ce se decupează net prin culoare, articulîndu-se în acelaşi timp între ele dar şi cu mediul de care sînt legate prin imanenţa vieţii cotidiene. Portrete, dintre care cel cu maramă e de o monumentalitate evidentă, peisaje bogate în tonuri calde, naturi statice, toate colorate într-o gamă în care galbenul de crom, oranjul, roşurile, sînt echilibrate prin intervenţii de albastru cobalt şi verde, dezvăluie un univers spiritual preocupat de valorile perene ale existenţei şi un temperament de colorist care ştie să-şi construiască monumental formele, dîndu-le un aer sărbătoresc.

Cu Nicolae KRASSOVSKI, care-şi semnează lucrările cu o dezarmantă ingenuitate : „Laie", intrăm în domeniul unei picturi ce caută o sursă de inspiraţie în forme străvechi, existente de cînd există şi acest pămînt al nostru, cărora vrea să le confere densitatea necesară ridicării la rangul de simbol. Este evidentă tot timpul metafora, aluzia la ceva ce se află în spatele obiectului reprezentat, un apel la calitatea metafizică pe care o poate îmbrăca pictura. Se poate ca această modalitate de a interpreta lumea să fie rezultatul incidenţei cu cea de-a doua pasiune : literatura ; dar oricum ar fi, Krassovski ajunge la rezultate valoroase, mai ales în cele cîteva pînze de mici dimensiuni ce cuprind portrete şi naturi statice. Personajele lui, cu aspect de „cuminţenii ale pămîntului", amintind parcă figurinele de ceramică, participă la rituri numai de ele ştiute, în atitudini înţelepte şi uşor detaşate, în compoziţii în care pasta e prelucrată, suprapusă, arsă, pentru a se obţine o materialitate spongioasă, de piatră.

Deosebit de dramatică — sentiment la care, pe lîngă pretextul ales, se adaugă şi coloritul cu valori expresioniste, — ni se relevă compoziţia Sandei MONTANU, în care, ca într-un fel de purgatoriu sau judecată de apoi, personajele pline de tragism sînt acaparate de un mediu incendiar, totul realizat cu o pensulaţie nervoasă ce direcţionează spaţiul şi interferează planurile. La fel de intens în suferinţa sa ni se pare „Cristul" răstignit, care aduce şi un colorit plin de valori sugestive. Alăturînd şi cele cîteva portrete, putem intui preferinţa pentru explorarea eului, pentru dezvăluirea condiţiei umane în toate ipostazele ei. Coloritul ni se pare a avea un rol preponderent, şi el se realizează cu ajutorul unei game bazată pe tonuri surde, aflate în raporturi de tentă, cu ajutorul cărora se realizează acordul formă-culoare, doveditor al unei sensibilităţi căreia nu-i lipseşte nici vigoarea.

Aceeaşi densitate coloristică, cu asocieri dificile dar reuşite aproape întotdeauna, o dovedesc lucrările lui Ion NEAGOE, 8 pînze în care prezenţa omului constituie centrul preocupărilor. Şi o apariţie, din nefericire absentă la colegii lui : compoziţia istorică. Dar una înţeleasă în esenţa ei, cu prezenţa unui sentiment ce se degajă din incidenţa personajelor redate în atitudini hieratice, de fermă demnitate şi continuitate, nu simpla ilustrare a unei anecdotici cu iz bombastic sau pitoresc-declamator, cum, din nefericire, mai avem prilejul să întîlnim în pictura noastră. Preferinţa pentru tonurile închise, realizate cu participarea unei palete reduse, este caracteristica lucrărilor lui Neagoe, ca şi incontestabila calitate de desenator, care ţişneşte mai ales din acea compoziţie de mare lirism şi densitate în care, printre cîteva coloane răspîndite pe o plajă, sînt implantate nudurile feminine de o desăvîrşită monumentalitate, şi în care verticalitatea ritmată a acestor prezenţe este compensată de orizontalitatea mării şi de cea a ţărmului. Totul tratat cu un colorit reţinut : brunuri profunde, albastru şi verde aproape de negru, aplicat în tentă plată ce conferă lucrărilor greutatea necesară pentru a ghici în autorul lor un talent frămîntat ce-şi caută drumul împlinirii.

Insolite prin originalitatea lor, lucrările lui Ştefan ŞTIRBU aduc la lumină calităţi ce ţin mai ales de modul în care vede şi redă lumea acest artist deosebit. Păstrînd un ochi mereu proaspăt, nealterîndu-şi fondul iniţial cu viziuni ce nu-i sînt proprii. Ştirbu deschide o fereastră prin care lumea apare în puritatea ei primordială, iar oamenii păstrează totdeauna ceva din solemnitatea cu care se oficiază un rit, acela veşnic nou, deşi atît de vechi, al vieţii şi muncii. Preferinţa pentru compoziţii în care omul e redat în contextul naturii, are ca rezultat o suită de tablouri de o uimitoare unitate stilistică, în care peisajul constituie un mediu imanent pentru gesturile cu sens hieratic. Oameni uimiţi care pescuiesc „peştişorul de aur", oameni care muncesc cu seriozitate dar şi cu aerul naiv al celor ce ştiu să se bucure de contactul cu natura, o vegetaţie sărbătorească în care fiecare detaliu este analizat şi redat cu dragoste, oameni ce populează „Tripticul muncii şi al vieţii" în care, într-o suită de mici scene, sînt surprinse momentele ciclurilor anotimpurilor sau cele ale ciclului vital, totul formează o lume pe care mulţi s-ar grăbi s-o atribuie unui pictor „naiv". Dacă în ceea ce priveşte tehnica-culoare locală, uşoara volumetrie obţinută prin degradeu tonal, atenţia faţă de detaliu şi uşoara deformare a desenului — termenul ar părea acceptabil, sub aspectul gîndirii care motivează această modalitate de formativizare cred că termenul cel mai adecvat ar fi acela creat de Wilhelm Uhde, „peintre du coeur sacré" al unei inimi care găseşte mulţumirea în sfinţenia muncii dătătoare de roade, în fericirea permanentă de a crea şi a te bucura de viaţă. Luînd ca dovadă omogenitatea lucrărilor, putem avea certitudinea continuităţii stilistice şi spirituale a viitoarei evoluţii a lui Ştirbu.

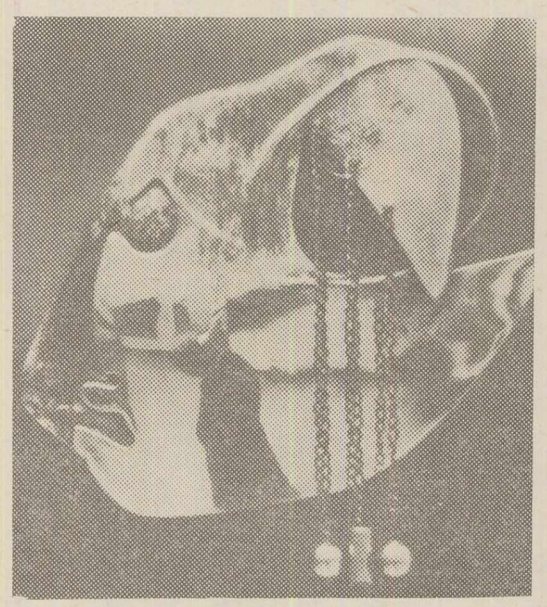
Pentru Dana ŞUFANĂ, cred că termenul de „bună desenatoare" constituie caracterizarea cea mai adecvată. O desenatoare care ştie să-şi subordoneze mijloacele unei gîndiri în care contribuţia elementului fantastic are un rol preponderent, chiar atunci cînd face portrete în care, ochii cu un aspect straniu, aduc la suprafaţă preocupări pentru latura spirituală a existenţei. Dacă în compoziţiile sale, călăreţi fantastici populează o lume colorată în gamă rece, creînd o atmosferă stranie ce ţine de lumea basmului, în alte lucrări, cu toată senzaţia de rarefiere selenară, se simte certitudinea materialităţii volumelor articulate prin desen. Dezvoltînd în continuare calităţile dovedite şi acordînd mai multă atenţie armoniilor cromatice, Şufană poate constitui o prezenţă certă în peisajul tinerilor plasticieni.

Alături de ei îşi dă examenul, modest şi discret, cel ce le-a îndrumat paşii, cel care le-a fost meşter şi prieten, profesor şi părinte, conferenţiarul Gh. Şaru, pentru care, noi, ca şi elevii lui, avem un cuvînt de mulţumire.

Nouă nume — nouă artişti care, după ce timp de 6 ani au răspuns „prezent" zi de zi în ateliere, muncind continuu şi cu pasiune, sînt chemaţi astăzi să răspundă „prezent" la confruntarea cu publicul, la îndeplinirea dificilei dar nobilei datorii de a contribui prin lucrările lor la educaţia etică şi estetică a celor mulţi şi dornici de frumos. Celor nouă absolvenţi şi alături de ei, tuturor celorlalţi, o urare în pragul noii vieţi şi dorinţa ca nici o clipă să nu uite promisiunile făcute prin lucrările lor de diplomă !

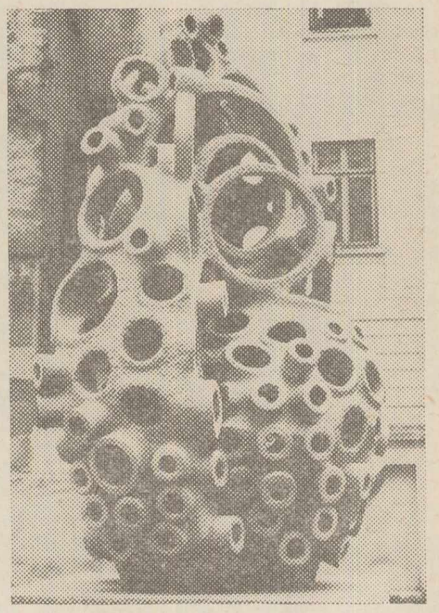
VIRGIL MOCANU

ION GÎNJU — Portret — lucrare de diplomă
DASCĂLU GHEORGHE — Compoziţie
JUCU PETRE — Destin
GHIŢĂ CORNELIA — Simbioză — lucrare de diplomă

VIITORI SCULPTORI

An de an, noile promoţii ale Institutului de Arte Plastice ne aduc surpriza acelor expoziţii ale lucrărilor de diplomă unde nu puţine sînt cele care poartă amprenta gîndirii mature şi talentului promiţător. Obligativitatea temelor de examen nu a îngrădit de astă dată libertatea de interpretare, ceea ce a dus la evidenţierea preocupărilor, foarte diverse, ale celor opt absolvenţi ai secţiei de sculptură.

Studiul de nud, probă clasică de verificare a cunoştinţelor de meşteşug dobîndite de-a lungul celor şase ani de facultate, depăşeşte de cele mai multe ori nivelul simplului exerciţiu de clasă, devenind prilej de întruchipare a unei viziuni proprii, de descoperire a formelor plastice noi.

Nudul şi Torsul, *semnate de ION CONDIESCU, sînt lucrări realizate în sensul căutării unei forme nobile şi viguroase, ce pare să răspundă unei stări de împlinire şi calm interior ; înrudit ca viziune este proiectul intitulat* Poarta, *unde raportul bine găsit al părţilor între ele îi asigură înscrierea echilibrată în spaţiu. Diferită de acestea este* Figura eroică ; *patetismul figurii şi al gestului se susţine în agitaţia volumelor masive, într-o interpretare care, de astă dată, este mai respectuoasă faţă de realitate.*

Pe cu totul alte coordonate se înscriu lucrările LIANEI AXINTE. Nudul feminin — *reinterpretare a proporţiilor corpului uman şi accentuare expresionistă a formelor — devine imaginea obsedantă a unui trup şi a unui obraz chinuit, purtătoare a unui conţinut de viaţă profund dramatic ; iar modelarea sensibilă a* Nudului de bărbat *reţine, şi de astă dată, ceva din interioritatea personajului. Lăsînd locul unei triste ţi învăluitoare, dramatismul dispare din compoziţia monumentală intitulată* Dans, *unde cele trei figuri se grupează potrivit unor necesităţi de ritm şi echilibru formal. Remarcabil este şi portretul cioplit în lemn unde Liana Axinte izbuteşte să se sustragă unui anumit mod facil de simplificare a formelor, care a compromis în bună măsură genul.*

NICOLAE ROŞU porneşte de la o mică schiţă modelată în lut, în care a imprimat o frumoasă mişcare unduită figurilor, pentru ca apoi, cioplind, în travertin şi la mari dimensiuni, lucrarea definitivă (Troiţa), *să-şi modifice sensibil intenţiile. Cele două siluete acum rigide, constrînse la nemişcare parcă de însăşi forţa şi duritatea pietrei, sînt pregătite să străjuiască pentru totdeauna o margine de drum. Volumul solid construit, desfăşurat vertical, este punctat de sugestii minime pentru identificarea figurilor roase şi netede, asemenea pietrelor şlefuite de trecerea răbdătoare a apei.*

Continuitatea formelor care se topesc una într-alta definesc Întoarcerea spre sine, Vers de dragoste *şi* Maternitate, *lucrări ale ELENEI AVRAMESCU. Fluiditatea materiei se asociază însă cu o lipsă de vigoare, ceea ce împiedică uneori deplina realizare a intenţiilor. Cînd lucrează lemnul* (Nud), *Elena Avramescu ştie să-şi apropie şi un alt mod de interpretare plastică în care volumele, desprinse cu siguranţă din masa informă, cîştigă în expresivitate.*

Privind cu atenţie lucrările în totalitatea lor, nu putem să nu subliniem hotărîrea cu care fiecare student îşi caută modalitatea proprie de exprimare, nelăsînd loc acelei uniformităţi de gîndire adeseori vizibilă în urma anilor de lucru în comun.

Astfel, VASILE RIZEANU, la rîndul său angajat pe mai multe direcţii, adoptă, pe de o parte, soluţia facilă de a interveni, aproape imperceptibil însă, asupra unei forme găsite în natură, iar pe de alta, realizează acel Icar, *joc complicat de volume abrupte, aflate într-un echilibru dificil, şi care se compun mereu altfel după cum se modifică unghiul sub care le priveşti.*

Drigisa Petru, Nicolae Ghiaţă (Gîndirea), *Mihai Marcu* (Dragoste) *propun fiecare soluţii plastice atent studiate, în stare să evoce cît mai deplin sensul dorit.*

Fără excepţie, lucrările absolvenţilor de anul acesta se află sub semnul unei voinţe de simplificare a formei şi de concentrare a expresiei ; de aceea credem în desăvîrşirea şi afirmarea lor.

IOANA VLASIU